

JOH. BAPTISTAE VICI

D E

UNIVERSI JURIS

UNO PRINCIPIO, ET FINE UNO

Liber Unus

AD AMPLISSIMUM VIRUM

FRANCISCUM

~~VENTURAM~~

A REGIS CONSILIIIS

Et Criminum Quaestorem Alterum.

Excudebat NEAPOLI Felix Musca

Ex Publica Auctoritate

Anno 1790.

Rev. D. Julius Nicolaus Toranus V. J. D. & S. Th. P., Curiaeq̃ue Archiep. Examinator revident, & referat. Neap. 6. Februar. 1720.

ONUPHRIUS EPISC. CASTELLANET. VIC. GEN.

D. Petrus Marcus Giptius Can. Dep.

EMINENTISSIME DOMINE.

Librum, cui titulus, *De Universi Juris uno Principio, & Fine uno* a Johanne Baptista Vico Neapolitano latinis conscriptum literis Em. V. jussu cum perlegerem, novoque veluti Sapientiae lumine me illustrari perciperem, quanta fuerim animi voluptate perfusus satis eloqui non valeo. Meam vero eloquentiae inopiam, si unquam dolui, nunc certe quam maxime; cum tantum opus satis pro merito commendare non possim. Sed enim equis librum omnigena eruditione refertum, totoque Sapientiae splendore radiantem omni superiorem laude quantalibet sit praeditus eloquentia satis unquam commendari? Auctor sibi constans, sui que semper similis in caeteris a se editis libris, alios, in hoc & se superior, seipsum superavit. Profecto tanta est elegantia, & puritate Latinae linguae conscriptus, ut in eo eloquentiae, & Romani sermonis studiosi quantam maxime optent elegantiam, & priscam aurei seculi Latinitatem addiscant. Metaphysicae dogmata, & principia penitiora, & altiora tanta claritate explicuit, tanta soliditate firmavit Doctissimus Auctor, ut cuiquam ad Sapientiae sacra facilis jam pateat aditus. Ineffabilem Divinitatem iis descripsit terminis, ut quantum homini fas est, eam explicuisse videatur. Christiani Catholicique hominis, ut par est munere functus, totam, quam firmissimis ex Philosophia desumptis rationibus demonstravit, doctrinam, ad Fidei Christianae amissim exegit. Omnem sapientiam, omne jus, omnesq; sanctas Leges, ut Fide sanctum est, ab Uno Deo tamquam Unico Totius Veri Principio originem trahere, & ad unum Deum tamquam unicum Finem ducere disertissime demonstrat. Historiam Temporis Obscure fabulis Poëtarum obvolutam, ex antiquitatis latebris solidissimis conjecturis, si tamen conjecturae, & non potius demonstrationes adpellandae sint, erutam tanta claritate explanat; ut haecenus ea in re vel eruditissimos viros veritatem haut satis plene adsecutos fuisse clarissime liqueat. Juris, & Legum veram originem, non ut Historicus tantum, & Jurisconsultus enarrat, sed ut profundissimus Philosophus ex suis principiis diserte deductam, rationumque momentis firmatam, ob oculos ferme proponit. Paucis rem absolvam: eo in libro Oratores elegantiam, Philosophi sinceram sapientiam, Jurisconsulti Jurisprudentiam, legumque vim efficaciam, & oeconomiam; Erudici solida philologiae principia; Theologi Metaphysicas, easdemque clarissimas rationes, quibus Religionis Dogmata explicent, & ab Ethnicorum aliorumque Fidei hostium dicis vindicent; Christiani denique

D E
O P E R E
P R O L O Q U I U M .

UM sex ante mensibus Dissertationem publice haberem, cui cum satis multis aliis doctissimis, atque amplissimis Viris Te habui, FRANCISCE VENTURA, in corona, eaque operis argumentum duos supra viginti annos mecum animo versati proponerem de UNO PRINCIPIO in quo universa divinarum atque humanarum rerum noticia demonstrata constaret; id egi, ut de re a tot tantisque viris frustra tentata, uti pictor ille sub pergula, a doctis hominibus ecquaenam fierent judicia, sciscitarer. Quod postquam disserui, Amplissimus Vir, Cajetanus Argentius, Consilij Neap. Praeses, Avunculus tuus, quem appellare, laudasse sat est, Virum memoriâ, ingenio, iudicio singularem, in graecis latinisque literis adprime versatum, lectione, meditatione, stylo multissimum, & omnis divini, atque humani juris, publici privati que tum scientia, tum solertia nostrae memoriae facile principem, id iudicium palam omnibus protulit, me super eo argumento disseruisse, uti oratorem, philosophum, & jurisconsultum oportebat: quo nullum sane aliud evenire mihi optatius poterat: namque ea ipsa tria omnino praestare conatus eram, ut philologiam, qua oratores ornantur maxime, philosophiae submitterem, ejusque severâ trutinâ expenderem, eaque ratione Jurisprudentiae Principia statuminarem. Deinde, quum domum

SCRIBENDI
OCCASIO.

A

tuum

JOH. BAPTISTAE VICI

Liber Alter

Q U I E S T
D E

CONSTANTIA JURISPRUDENTIS

AD AMPLISSIMUM VIRUM

FRANCISCUM

VENTURAM

A REGIS CONSILIIIS

Et Criminum Quaestorem Alterum.

Excudebat NEAPOŒI Felix Musca
Exc Publica Auctoritate

Anno 1721.

DE
CONSTANTIA
JURISPRUDENTIS.

UA Definitione Graeci Philosophi
Sapientiam, scis, **AMPLISSIME**
FRANCISCE VENTURA,
Rom. Jurisconsultos *Jurispruden-*
tiam definire. *Sapientia* autem
graviter *Platoni* descripta, *Homi-*
nis Consummatrix(1). *Hominis* au-
tem *interioris* sunt partes duae,
mens, & *animus*, quae vulgo
scholarum *Intellectus*, & *Voluntas* dicuntur. *Originis*
autem vicio demonstravimus (2) utramque corruptam,
mentem erroribus illusam, animum cupiditatibus lania-
tum; & ex erroribus mentis nasci animi cupiditates,
eosque esse parentes omnis infelicitatis humanae. Atqui
demonstravimus quoque in homine corrupto inesse co-
natum mentis ad verum; (3) & ex perspicua veri co-
gnitione existere justam voluntatem: (4) quod tantun-
dem est, ex mente vera animum rectum induci. *Sapientia*
autem mentem veris aeternis purgat, quibus ani-
mum virtutibus instruit; & sic hominem ab utraque
interiori ejus parte consummat, ac perficit. Quare uti
stultorum est perpetuo errare, jugiter poenitere, in di-
Par. II. A ver-

Hominis In-
terioris par-
tes.

Ex mente ve-
ra animus ve-
rus.

Ut Sapientia
hominem per-
ficiat?

- (1) *Lib. super. Principio & Apud Athenienses.*
(2) *Ibid. a Cap. XXI usq. ad Cap. XXXI.*
(3) *Ibid. a cap. XXXIII. usq. ad Cap. XLIX.*
(4) *Ibid. a cap. XLIII. usq. ad Cap. LIX.*

JOH. BAPTISTAE VICI
NOTAE
IN DUOS LIBROS

Alterum

DE UNO
UNIVERSI JURIS PRINCIPIO, &c.

Alterum

DE
CONSTANTIA JURISPRUDENTIS

EXCELLENTISS. DOMINO

JOH. BAPTISTAE
PHILOMARINO

*Roccae Aspidis Principi, Perdisumensium Duci, Castriabbatis
Comiti, Ditionis Cutri, Cutronei, Sancti Job. Minogj,
Castellarum, Urbis Polycastri, Sami, alio-
rumque Oppidorum Dynastae*

D I G N A T A E.

Ex Auctoritate Publica
NEAPOLI Felix Musca excudebat
ANNO MDCCCXXII.

EXCELLENTISSIME PRINCEPS

Maximo merito Tuo, Excellentissime Princeps, JOH. BAPTISTA PHILOMARINE, Notas hasce in duos Libros de Principiis Humanitatis Tibi do dedicoque, qui Te ab ineunte adolescentia humanitatis studiis erudiui: deinde in Tuas cum Foemina primaria Maria Victoria Caracciola ex Saceramentum Marchionibus Nuptias Epitalamicum Carmen pro his Humanitatis Principiis edidi: demum de iisdem domi Tuae, quo complures Nobilissimi Adolescentes, Virique Principes qua ingenio, qua judicio, qua doctrina & interiori eruditione ornatissimi, Tibi sive amicitia, sive genere, sive affinitate conjunctissimi conveniebant, disserui. Accedit Tui praeclarissimi Generis dignitas, de cujus Familia ab Seculo usque VIII. antiquissima extant testimonia nobilitatis, ultra quod tempus ea de re gravissimi Scriptores certa documenta ferme desperant. At vero tuam ad mille annos praeclarae Originis vetustatem cum publica Tuorum Majorum munificentia, tum amplissimarum opum perpetua successio conservarunt. Fundus enim Sacrarj publici ab seculo usq. X.

2

NOTAE
I N
LIBRUM PRIOREM

Ag. 4. vers. 23.) (Neque enim, postquam a *Co*
runcatio Jurisprudenciam profiteri coeptum
est, ea nisi clarissimorum filiis virorum tradeba-
tur, teste *Cicerone in Oratore ad Brutum*; ibi:
cur igitur Jus Civile docere semper pulchrum
fuit, hominumque clarissimorum discipulis do-
mus floruerunt?

Pag. 6. vers. 29. quaestiones proponit) (*Quin Terentius*
Varro appellatus doctissimus Togatorum, pro suo *Grammaticè*
jure Rerum Divinarum, & Humanarum libros sane quamplu-
rimos scripsit.

Pag. 10. vers. 4. ingentia volumina) (Gallice conscripta.

* Pag. 12. vers. 22.) (Et uti auctoritas *persuasionem*, ita
ratio necessaria *scientiam*, non necessaria *opinionem* gignit.

Pag. 16. vers. penult.) (Ex qua ipsa demonstratione haec
quoque alia conficiuntur.

IV. Et ex eodem *Lem. V.* ut nobis a Deo sunt Principia
Scientiarum, quando Scientiae sunt idearum, ut ita dicam,
Syntaxes, & ideae, mentalia, ut dicunt, sunt rerum verba;
in Deo quoque esse ipsarum rerum Principia.

V. Et Deum esse Primum Verum.

VI. Et Deum esse Primum Verum tum in effendo, ut di-
cunt, tum in cognoscendo.

VII. Itaque Primum Verum *Metaphysicum*, & Primum
Verum *Logicum*, unum idemque esse.

VIII. Et Scientias esse de aeternis, & immutabilibus,
quantum sunt de semper uniformibus, quod idem est, ac de
rebus *Ordini Aeterno conformibus*; quo aeterno rerum ordine
stant Principia Scientiarum.